

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **N. Q. T.**, zastoupeného Mgr. Matúšem Bónou, advokátem se sídlem Novobranská 14, Brno proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 7. 2005, č. j. 65 Az 78/2004 - 21,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

II. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 11. 2004, č. j. OAM-3176/VL-10-05-2004. Rozhodnutím správního orgánu stěžovateli nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a zároveň bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítá, že poskytnutí ochrany formou azylu se domáhal v zásadě ze dvou příčin, jednak pro pocíťovanou ekonomickou a sociální diskriminaci v zemi původu a z obav před důsledky jeho odsouzení pro trestný čin v ČR po návratu do vlasti. Při hodnocení obou těchto důvodů se krajský soud ztotožnil

se stanoviskem žalovaného, že se nejedná o důvody pro poskytnutí azylu uvedené v zákoně o azylu ani o překážku vycestování dle tohoto zákona. K uváděným ekonomickým obtížím stěžovatel uvedl, že pokud by se správní orgán touto otázkou zabýval s náležitou péčí, musel by vzít potaz, že míra chudoby se liší mezi různými skupinami obyvatel. Dle stěžovatele je hranice této chudoby dána sociální a etnickou příslušností, jakož i příslušností k veřejnou mocí protěžovaným složkám obyvatelstva. Správní orgán se tedy dostatečně nezabýval otázkou, zda tvrzené ekonomické potíže stěžovatele nejsou intenzivnější než v případě jiných skupin obyvatel, právě pro jeho sociální a etnický původ. Správní orgán se tak nedostatečně vypořádal s možností existence překážky vycestování. Ve zprávě MZV, která byla použita při rozhodování, je uvedeno, že „vietnamští občané, kteří spáchali během svého pobytu v ČR trestný čin ..., spíše nemají problémy kvůli stejné záležitosti v případě návratu do země původu“. Ono „spíše“ však ve stěžovateli vzbuzuje, zejména s ohledem na jemu známé poměry v policii, justičních orgánech a vězenství v zemi jeho původu, značné obavy z jeho případného návratu. Má za to, že rozhodnutí o existenci překážky vycestování předpokládá daleko zevrubnější hodnocení případných následků pro život, fyzickou integritu a lidskou důstojnost dotčené osoby. Stěžovatel se tedy domnívá, že napadený rozsudek je v rozporu se spisovým materiálem - zvláště se zprávami o situaci v zemi jeho původu a vychází z nesprávného právního hodnocení jeho situace v této zemi a tedy i z nesprávného hodnocení důvodů, pro které žádal o poskytnutí ochrany formou azylu. Proto stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Současně v rámci kasační stížnosti požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále uvádí, že se žádostí stěžovatele o udělení azylu zabýval individuálně a svědomitě. V souladu se zákonem se zabýval všemi okolnostmi případu. Pro posouzení pak shromáždil podklady, s nimiž se jmenovaný měl možnost v průběhu řízení před správním orgánem seznámit, mohl se k nim vyjádřit či navrhnout jejich doplnění, což však neučinil. Stěžovatelem uváděné důvody nelze podřadit pod zákonné důvody pro udělení azylu podle zákona o azylu.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti: Žádost o udělení azylu podal stěžovatel dne 31. 10. 2004 a pohovor k této žádosti s ním byl proveden dne 4. 11. 2004. Stěžovatel v žádosti o udělení azylu uvedl, že vlast opustil v roce 1996 v důsledku ekonomických potíží, neboť nemohl nalézt zaměstnání. Do azylového řízení vstoupil za účelem legalizace pobytu na území ČR. V roce 2003 byl odsouzen za vydírání a ve věznici pobýval zhruba deset měsíců. Dále uvedl, že do Vietnamu se vrátit nechce. Konstatoval, že neví, čeho se má ve Vietnamu obávat, ale vrátit se nechce. Ve vlastnoručně psaném prohlášení napsal, že má nesrovnalosti s doklady a nechce se vrátit do Vietnamu. O azyl v ČR žádá protože neví, co bude, jestli se vrátí. Ve výše zmíněném pohovoru pak tyto skutečnosti potvrdil. Konkretizoval, že motivem jeho odchodu z vlasti byly ekonomické motivy, nedovedl však zhodnotit svou ekonomickou situaci před odchodem, neboť ho živili rodiče a do ČR odcestoval hned po skončení střední školy. K obecné ekonomické situaci ve Vietnamu konstatoval, že když tam ještě žil, tak lidé měli ekonomické problémy, jak je to v současné době neví, neboť již dlouho žije v ČR. Dále uvedl, že v ČR je lepší situace ohledně lidských práv, protože je zde život svobodnější, člověk může hovořit o tom, co sám chce. Jako motiv svého odchodu z vlasti však stav lidských práv neoznačil. Projevil obavu z návratu do vlasti,

neboť pokud by se vrátil, neví, zda by se tam byl schopen uživit. Dále konstatoval, že neví jestli by mu fakt, že zde byl trestně stíhán, nezpůsobil ve Vietnamu nějaké problémy.

Krajský soud se ve svém rozsudku ztotožnil se skutkovými i právními závěry žalovaného vyslovenými v žalobou napadeném správním rozhodnutí. Konstatoval, že stěžovatel uvedl jako důvody své žádosti o azyl to, že měl ve Vietnamu ekonomické problémy a že se obává jaké následky by v jeho vlasti mělo to, že v ČR došlo k jeho odsouzení. Problémy, které stěžovatel měl, nebyly v žádném případě motivovány některým z azylově relevantních důvodů ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. V průběhu správního řízení ani v žalobě pak stěžovatel neuvedl žádný konkrétní důvod, který by mohl vést k aplikaci § 14 téhož zákona. Ke správním závěrům pak, dle krajského soudu, žalovaný dospěl také ohledně existence překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, když ze skutečností uvedených žalobcem ani z informací shromážděných k situaci v zemi původu nevyplývá, že by splňoval některou z podmínek ve smyslu tohoto ustanovení. Pokud jde o námitku, že by mohl být znovu postihován proto, že v ČR bylo proti němu vedeno trestní stíhání, i tato byla vyvrácena obsahem zpráv MZV, které jsou částí správního spisu. Krajský soud dále uvedl, že žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nezjistil ani jiné porušení procesního předpisu.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť stěžovatel namítá, že žalovaný a posléze krajský soud nesprávně posoudili, zda splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu a nesprávně posoudili aplikaci § 91 téhož zákona [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a namítá, že správní orgán se nedostatečně nezabýval otázkou původu ekonomických potíží stěžovatele a možností existence překážky vycestování [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nejsou dány. Nejvyšší správní soud konstatuje, že řízení před správním orgánem probíhalo v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními, za dodržení zákonem zaručených práv stěžovatele a bez procesních vad, které by mohly mít vliv na zákonnost správního rozhodnutí žalovaného. Žalovaný správní orgán řádně zjistil skutkový stav, zejména podrobně vyslechl stěžovatele. Během tohoto pohovoru měl stěžovatel příležitost vysvětlit všechny okolnosti,

kteřé ho k žádosti o azyl vedly. Rozhodnutí správního orgánu je plně srozumitelné, jednoznačně popisuje zjištěný skutkový stav, přičemž vychází z provedených důkazů a obsahuje logicky postavené důvody, o které se opírá. Ke stěžovatelovu tvrzení, že se žalovaný dostatečně nezabýval otázkou, zda tvrzené ekonomické potíže nejsou intenzivnější než v případě jiných skupin obyvatel, Nejvyšší správní soud uvádí následující: Správnímu orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“) má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl (viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, uveřejněno pod číslem 181/2004 Sb. NSS). Z výše uvedených důvodů se žalovaný zabýval v dostatečné míře i případnou existencí překážek vycestování.

Zdejší soud se dále zabýval posouzením právní otázky, zda stěžovatel splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že jeho problémy jsou způsobeny jeho sociálním a etnickým původem. K těmto skutečnostem však Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlížel, neboť je stěžovatel uplatnil až poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí krajského soudu. Jak bylo ze správního spisu zjištěno, stěžovatel po celou dobu správního řízení uváděl jako důvody své žádosti o azyl ekonomické potíže, a to ještě ve značně neurčité podobě, aniž by jakkoliv naznačoval, že mají spojitost s jeho etnickým původem či příslušností k sociální skupině. Ve výše zmíněném pohovoru tvrdil, že motivem jeho odchodu z vlasti byly ekonomické motivy, nedovedl však zhodnotit svou ekonomickou situaci před odchodem, neboť ho živili rodiče a do ČR odcestoval hned po skončení střední školy. K obecné ekonomické situaci ve Vietnamu konstatoval, že když tam ještě žil, tak lidé měli ekonomické problémy, jak je to v současné době neví, neboť již dlouho žije v ČR. Takto popisované důvody žalovaný a posléze i krajský soud naprosto správně, a v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, posoudili, jako neodpovídající zákonným důvodům pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003 - 43; www.nssoud.cz). Nutno také konstatovat, že vzhledem k faktu, že stěžovatel do České republiky přicestoval v roce 1996, do dubna 2003 zde měl dlouhodobý pobyt, poté byl do 22. 10. 2004 ve vazbě a o azyl požádal 31. 10. 2004, v době kdy mu končilo výjezdní vízum na jeden měsíc, jeví se jeho žádost o azyl jako účelová. Jak již Nejvyšší správní soud judikoval, o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81; www.nssoud.cz). Další stěžovatelem uváděný důvod spočívající ve snaze o legalizaci pobytu, také nelze podřadit pod zákonné důvody pro udělení azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44; www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud se dále zabýval stěžovatelovou námitkou, že žalovaný a posléze i krajský soud se nesprávně vypořádali s právní otázkou, zda na něj lze vztáhnout překážku vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Dle tohoto ustanovení povinnost ukončit pobyt neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální

skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s hodnocením žalovaného i krajského soudu, že stěžovatel ani jednu z těchto taxativně uvedených podmínek nesplňuje. Z faktu, že ve zprávě MZV použité při rozhodování je uvedeno, že vietnamští občané, kteří spáchali během svého pobytu v ČR trestný čin, spíše nemají problémy kvůli stejné záležitosti v případě návratu do země původu, rozhodně nelze usuzovat, že stěžovatel splňuje podmínky uvedené v § 91 zákona o azylu, zvláště za situace, kdy stěžovatel svoje obavy nijak nekonkretizoval a neuváděl žádné skutečnosti, které by tomuto svědčily. Stěžovatelovo tvrzení, že napadené rozhodnutí krajského soudu je v rozporu se spisovým materiálem, v tomto případě ze zprávami o situaci v zemi původu, tedy není důvodné. K stěžovatelovu tvrzení, že rozhodnutí o existenci překážky vycestování předpokládá daleko zevrubnější hodnocení případných následků pro život, fyzickou integritu a lidskou důstojnost dotčené osoby, Nejvyšší správní soud uvádí, že vzhledem k naprosté obecnosti stěžovatelem uváděných skutečností během správního řízení i nekonkrétnosti žaloby, se krajský soud touto otázkou zabýval v dostatečné míře.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Žalovanému se proto nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu